

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

Розробниця: Червінська Т.Г. к.соц.н., доцент, доцентка кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри теорії та історії соціології
Судаков В.І.

Протокол №1 від «30» 08 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія та теорія гендерних досліджень

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма Соціологія
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20__/20__
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «30» 08 2019 року № 1
Голова науково-методичної комісії Петренко-Лисак А.О.
«30» 08 2019 року

Викладачка: Червінська Т.Г.

Продовжено: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

Мета дисципліни – з опорою на першоджерела, статистичні та соціологічні матеріали поглибити соціологічні знання про теоретичні підходи в соціальних науках, які охоплюють гендерні відносини, розвинути і закріпити навички гендерного аналізу суспільства

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Вміти працювати з науковою літературою та періоджерелами*
2. *Володіти понятійним апаратом сучасної соціологічної теорії*

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна відноситься до переліку вибіркових дисциплін №6. Її предметом вивчення є соціологічні школи, напрямки, концепції, які розвивали та використовували гендерний аналіз у своїх теоретичних побудовах, результати дослідження гендерних відносин та систем суміжними дисциплінами.

4. Завдання (навчальні цілі): виховання у студентства гендерної чутливості і виробленні здатності до критичної саморефлексії у процесі пізнання складної соціальної реальності.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції, теорії та методи для аналізу й інтерпретації соціальних явищ і процесів, соціальних проблем та конфліктів в Україні та світі у їхньому сучасному та/або історичному контексті. (фк2)
- Здатність виявляти та аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому, їхні чинники та можливі наслідки (фк3)
- Здатність до самостійного пошуку та критично опрацювання, аналізу та узагальнення соціальної інформації з різних джерел (фк5).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)				
Код	Результат навчання	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знати особливості гендерного підходу до аналізу соціальних явищ	лекції, семінари, самостійна робота	Тест, контрольна робота	15
1.2	Знати основні етапи становлення гендерних досліджень у вітчизняній та світовій гуманітаристиці	лекції, семінари, самостійна робота	Тест	20
1.3	Знати понятійно-категоріальний апарат та основи теорії гендеру; проблематику сучасних дискусій щодо гендерних відносин, перспективи їх вивчення у соціології	лекції, семінари, самостійна робота	Тест, семінари, контрольна робота	20
2.1	Використовувати методологію та понятійно-категоріальний апарат гендерного аналізу для аналізу соціальних процесів	лекції, семінари, самостійна робота	тест, аналітичне підсумкове завдання	25
2.2	На основі теоретичного спадку соціології гендеру та суміжних дисциплін узагальнювати, робити порівняльну характеристику гендерних систем.	семінари, самостійна робота	Аналітичне підсумкове завдання, практичні завдання (кейси)	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни				
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2
Застосовувати набуті знання на практиці (прн2)				+	+
Застосовувати ключові соціологічні поняття, теорії та методи до аналізу соціальних проблем й	+	+	+	+	+

конфліктів в соціумі відповідно до певного історичного та / або сучасного контексту (прн9)					
Здійснювати пошук, обробку та презентацію соціальної інформації (прн14)	+			+	+
Порівнювати та узагальнювати результати різних соціологічних досліджень. (прн15)	+		+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання:**

1. активна робота на семінарських заняттях: РН1.1, РН1.2, РН1.3., РН2.1, РН2.2 – **50/ 30 балів**
2. виконання тестових завдань: РН1.1, РН1.2, РН1.3., РН2.1 – **15/9 балів**
3. контрольна робота: РН1.1, РН1.2, РН1.3., РН2.1.– **15/9 балів**
4. Аналітичне підсумкове завдання: РН 1.1, РН1.3., РН 2.1,РН 2.2 – **20 балів/12балів**

- **підсумкове оцінювання:** залік.

7.2 Організація оцінювання:

1. Активна робота на семінарських заняттях: РН1.1, РН1.2, РН1.3., РН2.1, РН2.2 – протягом семестру
2. Тестові завдання з теми 1-8, РН1.1, РН1.2, РН1.3., РН2.1
3. МКР з тем 1-10, РН1.1, РН1.2, РН1.3., РН2.1, – 10-й тиждень
4. Аналітичне підсумкове завдання з теми 10-12, РН 1.1, РН1.3., РН 2.1,РН 2.2 – 11 тиждень

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
1. Теоретичні засади гендерних досліджень				
1.	Понятійний апарат та концептуальні засади гендерної соціології	2	2	-
2.	Історія формування гендерних досліджень як наукового напрямку	2	-	2
3.	Наукові та протонаукові погляди на гендерні відносини.	2	2	4
4.	Еволюція та різновиди феміністських теорій	2	2	3
5.	Постмодерністські перспективи гендерних відносин у XXI ст.	-	2	4
2. Гендерні відносини та практики у дослідженнях суспільних наук				
6.	Роль статевого розподілу в антропосоціогенезі	-	2	-
7.	Соціальний контекст виходу жінок у публічну сферу к. XIX- п. XX ст.	2	2	4
8.	Гендерні ролі в індустріальному суспільстві.	2	2	4
9.	Соціоїгрова стратифікація та гендерна соціалізація	2	2	4
10.	Чоловічі дослідження. Моделі маскуліності різних культур.	2	2	4
11.	Гендерні образи мас-медіа	2	2	4
12.	Субкультури гендеру. Тілесність та сексуальність.	2	2	8
13.	Постіндустріальне суспільство у другій половині XX ст.- поч. XXI ст.	2	-	4
Всього :		22	22	45

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекції – 22 год.

Семінари – 22 год.

Самостійна робота - 45 год.

Консультації – 1 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Введение в гендерные исследования. Ч. I: Учебное пособие / Под. Ред. И.А.Жеребкиной – Харьков: ХЦФИ, 2001; СПб.: Алетей, 2001.
2. Введение в гендерные исследования: Учеб. пос. / Под ред. И.В.Костиковой. – М.: Изд-во МГУ, 2000. – 224 с.
3. Гендер для медій: Підручник з гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової – Київ: Критика 2013. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://ua.boell.org/uk/2013/12/30/gender-dlya-mediy>
4. Кімелл М. Гендероване суспільство / переклад з англ. С. Альошкіної. – Київ: Сфера, 2003. – 490 с.
5. 12 лекцій по гендерной социологии : учебное пособие / Е. А. Здравомыслова, А. А. Тёмкина. — СПб.: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2015.

Додаткова:

1. Антология гендерной теории. Сб. пер. / Сост. Е.Гапова, А.Усманова. – Минск: Профили, 2000. – 384 с.

2. Бем Л. Линзы гендера. Трансформация взглядов на проблему неравенства полов / Пер. сангл. – М.: “Российская политическая энциклопедия” (РОССПЭН), 2004. – 336 с.
3. Брайсон В. Политическая теория феминизма. Введение /Пер. С англ. – М.: Идея-Пресс, 2001.
4. Бурейчак Т. Соціологія маскуліності: навчальний посібник. Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.academia.edu/2601726/Bureychak_Tetyana_2011_Sociology_of_Masculinity_Teacher_s_Manual_Lviv_Magnolia_In_Ukrainian
5. Кон И.С. Мужчина в меняющемся мире. – М.: Время, 2009. – С.98-126, 193-385.
6. Введение в гендерные исследования. Ч. II: Хрестоматия / Под ред. С.В.Жеребкиной – Харьков: ХЦФИ, 2001; СПб.: Алетей, 2001. – 991 с.
7. Гендерні перетворення в Україні. – Київ. Надруковано в ТОВ «АДЕФ-Україна», 2007. – 165 с.
8. Гилмор Д. Становление мужественности: культурные концепты маскулинности. – М., 2005.
9. Коннелл Р. Гендер и власть: Общество, личность и гендерная политика / пер. с англ. Т. Барчуновой – М.: Новое литературное обозрение. 2015. – 432 с.
10. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. – К.: Основи, 2017. – 256 с.
11. Мілет К. Сексуальна політика. – К.: Основи, 1998. – 619с.
12. Сімона де Бовуар Друга стать: Пер. з фр.: В 2 т. – К.: Основи, 1994. – Т. 1. – 390 с.; 1995. – Т. 2. – 392 с.
13. Сучасне розуміння маскуліності: ставлення чоловіків до гендерних стереотипів і насильства щодо жінок. К.: UNFPA Ukraine, 2018.
14. Хрестоматія феміністських текстів: Переклади / Под ред. Е.Здравомысловой, А.Темкиной. – СПб.: Изд-во Дмитрий Буланин, 2000. – 303 с.
15. Хрестоматія по курсу “Основи гендерних досліджень” / Отв. Ред. О.А.Воронина. – М.: МЦФИ, 2000. – 395 с.
16. Чухим Н. Візії жінки у західній філософській традиції (від античності до модерну). - К.: КІГД, 2006. - 192 с.